

BİRDEN GÜNGÖREN BULGAN

**GEORG JELLINEK'İN
HAK VE DEVLET
KURAMI**

onikilevha
11000 11 10000001 01110 01 0001 01 01 01 01

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
GİRİŞ	1
1. Jellinek'in Yaşadığı Dönem, Hayatı, Eserleri Ve Onu Etkileyen Düşünürler.....	5
1.1. Jellinek'in Yaşadığı Dönem	5
1.1.1. Avusturya ve Almanya'da Siyasi Ortam.....	5
1.1.2. Almanya ve Avusturya'da Yaşayan Yahudilerin Durumu	9
1.1.3. Jellinek'in Hayatı ve Eserleri.....	11
1.2. Jellinek'i Etkileyen Ortam ve Düşünürler	26
1.2.1. Jellinek Döneminde Hukuki Pozitivizm	26
1.2.2. Jellinek'i Etkileyen Düşünürler	33
1.2.2.1. Gerber ve Devlet Pozitivizmi	33
1.2.2.2. Laband ve Devletin Hukuki Kişiliği	36
1.2.2.3. Jhering'de Amaç Teorisi ve Devletin Kendisini Sınırlandırması.....	40
1.3. Jellinek'in Dönemi Açısından Özgünlüğü.....	42
2. Jellinek'in Hak Kuramı.....	44
2.1. Subjektif Kamusal Haklar ve Statü Teorisi	44
2.1.1. Statülerin Sınıflandırılması	47
2.1.1.1. Pasif Statü	49
2.1.1.2. Negatif Statü	50

2.1.1.3. Pozitif Statü	52
2.1.1.4. Aktif Statü.....	53
2.1.2. Statü Sınıflandırmasına İlişkin Yorum ve Eleştiriler (Hesse, Häberle, Alexy, Pauly, Brugger)	56
2.2. Jellinek'in İnsan Hakları Teorisi	67
2.2.1. İnsan Haklarının Temeli olarak Reform ve İnanç Özgürlüğü.....	67
2.2.1.1. Jellinek'in Rousseau'nun Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesinin Temeli Olarak Görülmesine İlişkin Eleştirisi	67
2.2.1.2. Amerikan Bildirgelerinde İngiliz Bildirgelerinin Etkisi	69
2.2.1.3. Amerikan Kolonilerinde İnanç Özgürlüğü	71
2.2.1.4. Amerikan Bildirgelerinin Fransız Bildirgesine Etkisi	75
2.2.1.5. Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesinin Avrupa Hukuk Sistemine Katkısı	78
2.2.2. Jellinek'in İnsan Haklarını Temellendirişine İlişkin Eleştiriler ve Yorumlar	79
2.2.2.1. Jellinek ve Boutmy Arasındaki Polemik.	79
2.2.2.2. Jellinek'in İnsan Haklarının Temeli Olarak Gördüğü İnanç Özgürlüğüne İlişkin Yorumlar.....	87
2.3. Jellinek'in Temel Haklar, Azınlık Hakları ve Seçme Hakkına İlişkin Görüşleri.....	92
2.3.1. Temel Haklar.....	92
2.3.2. Azınlık Hakları	96
2.3.3. Seçme Hakkı.....	99
3. Jellinek'in Devlet Kuramı.....	101
3.1. Genel Kamu Hukukunun Gelişimi	101

3.2. Çift Yön Kuramı.....	104
3.2.1. Çift Yön Kuramının Metodolojik Olarak Ele Alınması	107
3.2.2. Olgusal Olanın Normatif Gücü	108
3.2.3. Çift Yön Kuramının Önemi.....	112
3.3. Devletin Sosyal Öğretisi.....	113
3.3.1. Devletin Varlığına İlişkin Teoriler.....	113
3.3.1.1. Devletin Nesnel Varlığına İlişkin Teoriler	114
3.3.1.1.1. Bir Olgu Olarak Devlet.....	114
3.3.1.1.2. Bir Durum Olarak Devlet.....	114
3.3.1.1.3. Devletin Unsurlarıyla Özdeş Olması	114
3.3.1.1.4. Doğal Bir Organizma Olarak Devlet	115
3.3.1.2. Devletin Öznel Varlığına İlişkin Teoriler.....	116
3.3.1.2.1. Devletin Ruhsal Ve Etik Bir Organizma Olduğuna Dair Yaklaşımlar	116
3.3.1.2.2. Kolektif Ya Da Birlik Olarak Devlet	117
3.3.1.2.3. Bir Hukuk Kavramı Olarak Devlet	118
3.3.2. Devleti Temellendiren Teoriler.....	119
3.3.2.1. Devletin Teolojik-Dini Olarak Temellendirilmesi	119
3.3.2.2. Güç Teorisi.....	120
3.3.2.3. Hukuk Teorileri.....	121
3.3.2.4. Etik Teori.....	123
3.3.2.5. Psikolojik Teori.....	124
3.3.3. Amaç Teorileri.....	124
3.3.3.1. Yayılmacı Devletin Amaçları	126
3.3.3.1.1. Faydacı ve Mutluluğa İlişkin Teori.....	126

3.3.3.1.2. Etik Teori	126
3.3.3.2. Sınırlandırıcı Amaç Teorileri	127
3.3.3.3. Göreceli Devlet Amaçları	127
3.4. Devletin Genel Hukuk Öğretisi.....	130
3.4.1. Üç Unsur Teorisi.....	130
3.4.1.1. Toprak Unsuru (Staatsgebiet)	131
3.4.1.2. Halk Unsuru (Staatsvolk)	132
3.4.1.3. Devletin İktidarı	134
3.4.2. Üç Unsur Teorisine İlişkin Farklı Yaklaşımlar	139
3.5. Devletin Yönetim Biçimleri, Organları ve Fonksiyonları	144
3.5.1. Devletin Yönetim Biçimleri.....	144
3.5.2. Devletin Organları ve Fonksiyonları	147
3.6. Jellinek ve Devletlerarası Hukuk	150
3.6.1. Devletin Kendisini Sınırlaması Tezi Ve Devletler Hukuku Açısından Önemi.....	150
3.6.2. Devletlerarası Bağlantılar ve Birlikler.....	157
3.6.3. Jellinek'in Devletler Hukuku Teorisinde Kant ve Hegel'in Etkisi	162
3.6.4. Jellinek'in Objektif Bir Devletler Hukuku Oluşturma Çabası	165
4. Georg Jellinek'in Max Weber, Hans Kelsen, Hermann Heller ve Walter Jellinek Üzerinde Etkisi.....	168
4.1. Weber'de Jellinek Etkisi	168
4.1.1. Sosyolojik Devlet Teorisi	170
4.1.2. Weber'in İnsan Hakları Çalışmalarında Jellinek Etkisi	173
4.1.3. Weber'in İdeal Tip Kavramında Jellinek Etkisi.....	177
4.2. Kelsen'de Jellinek Etkisi	184
4.2.1. Kelsen'in Çift Yön Kuramı Konusundaki Sınıflandırması ve Eleştirisi	186

4.2.2. Devletin Haksızlığı ve Devletin Kendisini Sınırlandırması Konusunda Kelsen'in Görüşleri	188
4.2.3. Anayasa Mahkemesi Konusunda Jellinek ve Kelsen'in Öncülüğü	192
4.3. Hermann Heller'in Jellinek'in Metoduna İlişkin Eleştirisi	204
4.3.1. Jellinek'in Çift Yön Kuramının Eleştirisi.....	206
4.3.2. Devletin Amacı ve Güç İlişkileri.....	207
4.4. Walter Jellinek'in Dönemi ve Genel Devlet Öğretisi Başlıklı Eserin Yeniden Basımı	208
SONUÇ	215
KAYNAKÇA	221